

Nr 262.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för beredande av understöd åt vissa fiskare m. m.; given Stockholms slott den 13 april 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernädigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 13 april 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkten 120, har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avbidan på de framställningar i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagda, till understöd åt vissa fiskare m. m. beräkna för budgetåret 1934/1935 ett extra reservationsanslag av 1,000,000 kronor. Berörda hemställan föranleddes närmast av bland annat en skrivelse den 17 december 1933 från 1933 års fiskeritutredning (ledamoten av riksdagens andra kammare hemmansägaren Ola Jeppsson, tillika ordförande, ledamoten av riksdagens första kammare byråchefen Karl Andreas Andersson, ledamöterna av riksdagens andra kammare

ombudsmannen Carl Magnus Brännberg och fiskaren Frans Einar Hansson samt fiskeriintendenten Nils Walfrid Rosén), som anmält, att utredningen inom den närmaste tiden komme att framlägga förslag till hjälpåtgärder för fiskare, samt att härför erfordrades visst statsanslag.

I skrivelse den 12 februari 1934 har nu *fiskeriutredningen* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till riksdagen om beviljande av ett extra reservationsanslag å 750,000 kronor för nästkommande budgetår att användas till ordnande av understödsverksamhet för fiskare enligt av utredningen i skrivelsen framlagt förslag. Utredningen anför, att enligt de undersökningar, utredningen verkställt, ställningen för enskilda fiskare mångstädes vore svår och kunde befaras under innevarande år bliva än värre. I vissa fall vore situationen sådan, att tvingande behov av ekonomiskt bistånd av direkt och omedelbar art föreläge. Ehuru utredningen ej blundade för de allvarliga olägenheter, som vore förknippade med beträdandet av de direkta understödets väg, hade utredningen vid sina överväganden ej kunnat finna annan lämplig utväg att bereda hjälp av här erforderligt slag än genom kontanta understöd. Angående sättet för hjälpverksamhetens ordnande anför utredningen huvudsakligen följande.

Utredningen ville understryka, att det ej vore fråga om en hjälpverksamhet, framkallad av arbetslöshet. Understödet borde därför ej utgå som dagunderstöd eller annat mera regelbundet återkommande understöd utan som en rent tillfällig hjälp, vilken såsom regel torde i varje särskilt fall kunna begränsas till relativt små belopp. Understödsverksamheten borde ej bliva helt statlig, utan som villkor för statsbidrag borde fordras, att vederbörande kommun anvisat medel för samma ändamål. Endast därigenom kunde garanti vinnas för att verksamheten komme att tillämpas allenast i fall av verkligt trängande behov. Utredningen föresloge, att det skulle tillkomma vederbörande kommunala myndighet att taga upp frågan om understöd till fiskare inom kommunen. Ansåge sagda myndighet, att behov av understöd föreläge, och anvisade kommunen medel för ändamålet, finge framställning om statsbidrag göras hos länsstyrelsen med angivande av det understödsbelopp, varje fiskare ansåges behöva. Statsbidrag borde ej av länsstyrelsen kunna beviljas med högre belopp än som motsvarade 75 procent av understödet. För ett enhetligt bedömande av framställningar om högre statsbidrag borde avgörandet i dylika fall hänskjutas till Kungl. Maj:t.

De av fiskeriutredningen sålunda framförda synpunkterna har utredningen sammanfattat i ett förslag till kungörelse i ämnet, upptagande följande bestämmelser:

»1 §.

Kommun, som anvisat medel till beredande av tillfällig hjälp åt fiskare, som på grund av den rådande depressionen kommit i ekonomiska svårigheter och är i trängande behov av ekonomiskt bistånd, må, i den mån tillgängligt anslag det medgiver, under budgetåret 1934/1935 erhålla statsbidrag till denna hjälpverksamhet enligt bestämmelserna i denna kungörelse.

Statsbidrag utgår dock allenast under förutsättning, att vad i berörda hänseende av kommunala medel utgivits förklarats icke vara att anse såsom fattigvårdsunderstöd.

2 §.

Statsbidrag utgår endast till hjälp åt fiskare, som livnär sig huvudsakligen av fiske och som kan antagas hava själv gjort vad på honom ankommit för övervinnande av svårigheterna.

Statsbidrag utgår ej för hjälp åt fiskare, som kan erhålla hjälp enligt kungörelsen angående statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet den 26 juni 1933 (nr 446).

3 §.

Kommun, som anvisat medel till hjälpverksamhet, varom nu är fråga, har att med bevis härom hos länsstyrelsen göra ansökan om statsbidrag därtill samt uppgiva de fiskare, som anses böra komma i fråga till erhållande av hjälp, samt det understödsbelopp varje fiskare anses böra tilldelas.

Länsstyrelsen bestämmer efter prövning i varje särskilt fall, om och med vilket belopp statsbidrag skall utgå. Länsstyrelsen må bevilja statsbidrag med belopp motsvarande högst 75 % av understödet. Då särskilda skäl därtill föranleda, äger emellertid Kungl. Maj:t medgiva, att statsbidrag må utgå med större procent.

4 §.

Statsbidrag utbetalas genom statskontoret.»

Utredningens ordförande, herr Jeppsson, har så tillvida varit av *skiljaktig mening*, att han ansett, att den föreslagna hjälpverksamheten borde helt bestridas av statsmedel.

Över förslaget hava, efter remisser, *yttranden* avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, statens arbetslöshetskommission, styrelsen för svenska landskommunernas förbund och länsstyrelserna. Vid länsstyrelsernas yttranden hava i åtskilliga fall fogats utlåtanden från vederbörande hushållnings-sällskaps förvaltningsutskott eller fiskerikommittén eller fiskerinämden i länet. Tillika hava yttranden inkommit från vissa fiskeriintendenter samt Gotlands fiskareförbund.

Statskontoret har framhållit, att det innebure allvarliga vådor, att till förmån för en viss befolkningsgrupp igångsätta en understödsverksamhet av föreslagen art och form, i all synnerhet som det kunde antagas att ifrågavarande verksamhet knappast skulle kunna undgå att med avseende å andra befolkningsgrupper föra med sig konsekvenser av vittgående räckvidd. Statskontoret har med hänsyn härtill funnit sig icke kunna tillstyrka utredningens förslag.

Lantbruksstyrelsen har förklarat sig icke kunna undgå att hysa betänkligheter angående lämpligheten av att utdela allmänna medel på förslaget sätt. Då emellertid fiskarena mångenstädes svårt lede av det ekonomiska trycket och det funnes anledning befara, att en stödaktion av förevarande slag kunde bli nödvändig, har lantbruksstyrelsen likväl förordat, att statsanslag anvisades för ändamålet.

Styrelsen för svenska landskommunernas förbund har lämnat förslaget utan erinran.

Vad länsstyrelserna beträffar har förslaget tillstyrkts eller lämnats utan erinran av länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Västmanlands, Kopparbergs, Västernorrlands och Västerbottens län. Länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Kristianstads, Hallands och Norrbottens län hava ställt sig betänksamma mot förslaget utan att dock avstyrka detsamma. Sälunda har länsstyrelsen i Stockholms län förklarat sig, ehuru principiellt motståndare till direkta understöd, med hänsyn till fiskarens svåra ställning icke vilja motsätta sig att under tiden till dess andra åtgärder för förbättring av läget vidtagits och givit resultat kontantunderstöd lämnades. Liknande ståndpunkt har intagits av länsstyrelserna i Östergötlands och Norrbottens län. Länsstyrelsen i Hallands län har förutsatt, att det föreslagna kontanta statsunderstödet utginge endast i trängande fall för avhjälpande av det omedelbara behovet. Från länsstyrelserna i Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län har framhållits, att något behov av den ifrågasatta hjälpverksamheten ej funnes inom sagda län, varför förslaget av dessa länsstyrelser avstyrkts. För Jönköpings, Kronobergs och Jämtlands läns vidkommande har förslaget av vederbörande länsstyrelser ansetts vara utan större betydelse, och länsstyrelsen i Örebro län har förklarat, att den ifrågasatta hjälpverksamheten åtminstone för närvarande ej vore erforderlig inom sistnämnda län. Länsstyrelsen i Uppsala och Gävleborgs län hava avstyrkt förslaget under åberopande att hjälp ej lämpligen borde givas i form av kontantunderstöd utan genom anordningar, som gäve fiskarena ökad möjlighet till försörjning genom fiskerinäringen. Jämväl länsstyrelsen i Södermanlands län har uttalat sig i avstyrkande riktning. Länsstyrelsen i Blekinge län har i likhet med länsstyrelserna i Uppsala och Gävleborgs län avstyrkt, att understöd utginge i kontanter.

Vad beträffar den ståndpunkt, som i övriga yttranden intagits må följande anföras. Fiskerinämden i Uppsala län, Kalmar läns södra hushållningssällskaps fiskerinämd, hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Gotlands län, Skaraborgs läns fiskerikommitté, Västmanlands läns fiskerikommitté och Västerbottens läns fiskerinämd hava tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Stockholms län har tillstyrkt, att, innan hjälp hunnit åstadkommas i annan form, åtgärder vidtoges i överensstämmelse med vad fiskeriutredningen föreslagit. Östergötlands läns hushållningssällskaps fiskerikommitté, Örebro läns hushållningssällskaps fiskerinämd samt Gävleborgs och Jämtlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott hava avstyrkt förslaget, huvudsakligen av principiella skäl. Gotlands fiskareförbund slutligen har visserligen ansett, att i enstaka fall behov föreläge av en hjälpverksamhet sådan som den föreslagna, men samtidigt uttalat, att de flesta fiskare på Gotland

säkerligen ej skulle göra anspråk på hjälpen till följd av dess likhet med fattigunderstöd.

Beträffande frågan om kommunernas ekonomiska medverkan vid den föreslagna anordningen hava meningarna varit delade. Statskontoret har ansett, att statens bidrag borde bestämmas till högst hälften av utgifterna för understöden, varför sålunda återstående del borde betalas av vederbörande kommuner. Även lantbruksstyrelsen har, med hänsyn till angelägenheten av att garantier skapades för att understöd utdelades endast i trängande fall, understrukt nödvändigheten av att kommunerna finge ekonomiskt deltaga i verksamheten. Styrelsen för svenska landskommunernas förbund har anført, att, ehuru det ur kommunal synpunkt vore förmanligt, att staten påtog sig hela understödsbördan, en sådan anordning likväl i praktiken skulle möta stora svårigheter. Kommunernas medverkan vore enligt styrelsens mening oundgänglig, om verksamheten skulle hållas inom avsedda gränser och på bästa sätt tillgodose de förefintliga behoven. Vederbörande kommuns del i utgifterna borde, framhåller styrelsen vidare, ej göras för stor. En viss differentiering borde också ske så att ekonomiskt svaga kommuner finge bära en relativt mindre utgiftsbörda än mera välplacerade kommuner. I vissa fall torde man härutinnan kunna gå ganska långt, så att för mycket hårt skattetyngda kommuner kostnaden bleve tämligen ringa. Den uppfattning, som i nu återgivna uttalanden kommit till uttryck angående angelägenheten av att kommunerna ekonomiskt bidroge till hjälpverksamheten har framförts jämväl av länsstyrelsen och hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Stockholms län, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt länsstyrelserna i Jämtlands och Norrbottens län. En motsatt mening har kommit till uttryck i yttrandet från länsstyrelsen i Uppsala län, som — under förmälan att vissa kommuner, i vilka fiskare vore bosatta, tillhörde de ekonomiskt svagaste i landet — anført, att det ej vore lämpligt att göra understödets utgående beroende av huruvida vederbörande kommun hade möjlighet att ställa medel till förfogande för ändamålet. Samma ståndpunkt har intagits av fiskerinämnden i Uppsala län, länsstyrelsen i Malmöhus län samt Västmanlands läns hushållningssällskaps fiskerikommité. Länsstyrelsen och hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Gotlands län hava föreslagit, att statsbidrag borde som regel utgå med mer än 75 procent av understödsbeloppet, samt att i särskilt svaga kommuner borde få påräknas statsbidrag upp till 90 procent av nämnda belopp. Länsstyrelsen och hushållningssällskapets fiskerinämnd i Hallands län hava anført, att, om det ansåges nödvändigt, att kommunerna vore intresserade i understödsverksamheten, bidragsprocenten för deras del borde bestämmas till 10. Länsstyrelsen i Västmanlands län har ifrågasatt, om ej Kungl. Maj:t borde beredas möjlighet att, då kommuns affärsställning svårligen tillåte beviljande av kommunalt anslag för hjälpverksamheten, medgiva undantag från kravet härutinnan. Liknande synpunkt har framförts av länsstyrelsen i Västernorrlands län.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har anført, att, om verksamheten skulle erhålla avsedd omfattning inom sistnämnda län med dess nästan undantagslöst synnerligen skattetyngda kommuner, det med all sannolikhet bleve erforderligt att i åtskilliga fall ej oväsentligt höja statsbidragets storlek.

Vad angår förslagets detaljer hava vissa erinringar framförts. Sålunda har statskontoret anmärkt, att reglerande bestämmelser, enligt vilka ifrågavarande understöd skulle utgå, saknades, samt att någon maximigräns för understödsbeloppen ej funnes angiven. Statskontoret har vidare framhållit, att till hindrande av att det riksstatsanslag, som kunde komma att beviljas för ändamålet, överskredes, det vore nödvändigt att åt en central myndighet uppdroges att efter förslag av vederbörande länsstyrelse träffa avgörande om statsbidragens storlek. Lantbruksstyrelsen har ur liknande synpunkter gjort gällande, att bestämmelser erfordrades angående anslagsbeloppets fördelning mellan de olika länen. Enligt lantbruksstyrelsens mening borde, då det ej vore möjligt eller lämpligt att på förhand uppgöra en dylik fördelning, det åligga länsstyrelserna att, innan utdelning av understöd ägde rum, inhämta Kungl. Maj:ts tillstånd att taga i anspråk ifrågakommande belopp. Lantbruksstyrelsen har slutligen anført, att, då länsstyrelsen hade egen dragningsrätt å statsverkets giroräkning i riksbanken, någon medverkan från statskontorets sida vid medlens utbetalning ej syntes erforderlig. Statens arbetslöshetskommission har ansett det ändamålsenligt att, till undvikande av missbruk och dubbeltilldelning av hjälp, samarbete komme till stånd mellan arbetslöshetskommittéerna och de kommunala organ, vilka finge sig anförtrott uppdraget att fördela understöden. Vad handhavandet av hjälpverksamheten beträffar har länsstyrelsen i Södermanlands län uttalat, att det vore synnerligen olämpligt, om hjälpbehovet och understödsbeloppet för varje särskild fiskare skulle å kommunalstämma bliva föremål för diskussion och beslut. Länsstyrelsen i Malmöhus län har föreslagit, att ansökning om understöd skulle, ställd till länsstyrelsen, ingivas till vederbörande fiskeritillsyningsman, som hade att jämte eget yttrande insända ansökningen till styrelsen. Gotlands fiskareförbund har uttalat, att prövningen av ansökningar borde handhas av länsstyrelse och hushållningssällskap gemensamt. Länsstyrelsen i Örebro län åter har ansett, att länsstyrelserna borde helt skiljas från ifrågavarande verksamhet, och att prövningen av understödsärendena i stället borde anförtrors en särskild nämnd med erforderlig person- och ortskännedom. Mot det i utredningens förslag uppställda villkoret för understöds tillgodonjutande, eller att vederbörande fiskare skulle hava på grund av den rådande depressionen kommit i ekonomiska svårigheter, har länsstyrelsen i Blekinge län invänt, dels att det vore mycket svårt att avgöra huruvida ett iråkat nödläge vore att tillskriva nämnda orsak eller någon annan, dels att hjälpåtgärder vore lika behjärtansvärda för den händelse svårigheterna hade sin huvudsakliga grund i exempelvis felslaget fiske som därest de föranletts av depressionen. Enligt sistnämnda länsstyrelse borde direktiven för en understödsverksamhet

av ifrågavarande slag så avfattas, att de å ena sidan ej hindrade, att hjälpen utsträcktes till fiskare, vilkas nödläge icke kunde hänföras till allenast sistberörda orsak, men å andra sidan uteslöte rena fattigvårdsfall.

I många yttranden hava förslag väckts om hjälpverksamhet i annan form än den av utredningen föreslagna. Sålunda har statskontoret förklarat sig anse, att, om särskilda åtgärder funnes erforderliga till stödjande av fiskare, som på grund av rådande kris kommit i ekonomiska svårigheter och vore i trängande behov av ekonomiskt bistånd, det vore naturligare och riktigare att gå fram enligt de linjer, som uppdragits för ackordslån och stödlån till jordbrukare. Även Gotlands fiskareförbund har förordat, att fiskare bereddes tillfälle att erhålla stödlån enligt samma grunder som jordbrukare, d. v. s. med möjlighet för låntagaren att återbetala lånet genom utförande av vissa förbättringsarbeten. Såsom lämpliga sådana arbeten har förbundet angivit reparation av garn, redskap, bodar och båtar samt iordningställande av bryggor och torkningsplatser. Stödlån borde enligt förbundets mening kunna erhållas till ett belopp av högst 300 kronor. Hallands läns hushållningssällskaps fiskerinämnd, vars yttrande biträts av länsstyrelsen i länet, har föreslagit, att statsbidrag måtte utlämnas för inköp av fiskredskap. Bidrag borde utgå med viss procent av anskaffningskostnaden, exempelvis högst 50 procent. Handhavandet av bidragsverksamheten kunde anförtros hushållningssällskapet eller dess fiskerinämnd under förutsättning att staten bestrede de därmed förbundna kostnaderna. I samma yttrande har tillika förordats, att statsbidrag utdelades för främjande av organisationen bland fiskarena samt att åtgärder vidtoges för reglering av fiskimporten. Uppfattningen att staten borde lämna bidrag för anskaffande av fiskredskap har kommit till uttryck jämväl i vissa andra yttranden. Länsstyrelsen i Uppsala län har ansett det vara en trängande nödvändighet att försäkring av fiskredskap genom statens försorg ordnades snarast möjligt. Därest dylik försäkring ej möjliggjordes vid innevarande års riksdag, tillstyrkte samma länsstyrelse, att ett anslagsbelopp ställdes till förfogande för utlämnande av bidrag till fiskare vid förlust av redskap. Länsstyrelsen i Blekinge län har förordat, att en hjälpverksamhet anordnades i form av utdelning till nödlidande fiskare av mjöl eller andra nödvändighetsvaror in natura. Stockholms läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har — under framhållande särskilt av den betydelse, som ett rationellt ordnande av avsättningsförhållandena å fiskmarknaden skulle hava för strömmingsfiskarena på ostkusten — såsom en utväg att nyttiggöra ett tillfälligt strömmingsöverskott anvisat möjligheten att genom torkning av strömming framställa fiskfodermjöl samt föreslagit, att det måtte uppdragas åt husdjursavdelningen vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet att i samarbete med lantbruksstyrelsens fiskeribyrå ekonomiskt utreda berörda möjlighet ävensom att erforderliga medel härför måtte ställas till förfogande. Detta förslag har understötts av länsstyrelsen i Stockholms län.

I detta sammanhang må nämnas, att *svenska västkustfiskarens lokal-förening nr 20* i skrivelse den 5 januari 1934 hemställt, att, på grund av det bekymmersamma ekonomiska läge, vari fiskarena i Träslövs fiskläge råkat till följd av gällande låga fiskpriser, medel måtte anslås för att genom tillfälligt kontantunderstöd bereda hjälp åt nödlidande fiskare å nämnda ort. Denna hemställan har tillstyrkts av kommunalfullmäktige och arbetslöshetskommittén i Träslövs socken. I remissyttrande den 3 mars 1934 har länsstyrelsen i Hallands län åberopat inhämtat utlåtande från länetsushållningssällskaps fiskerinämnd, som föreslagit, att kontanta bidrag av statsmedel måtte utlämnas till fiskarena för inköp av fiskredskap.

Vidare må nämnas en skrivelse den 27 februari 1934 från *Varbergs-kretsen av socialdemokratiska arbetarepartiet*, däri dels hemställts om bifall till fiskeriutredningens förberörda förslag med den ändringen, att hjälperksamheten helt bestredes av statsmedel, dels ock förordats vissa ytterligare åtgärder till förbättrande av fiskarens ställning.

Jag får tillika anmäla två av *fiskeriutredningen* i mars 1934 inkomna framställningar angående fiskerinäringens stödande. Den ena framställningen, dagtecknad den 12 mars 1934 avser, att av det inledningsvis omförmälda, i årets statsverksproposition beräknade anslaget å 1,000,000 kronor ett belopp av 50,000 kronor måtte ställas till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förfogande för att användas till anordnande av försök att reglera priserna å vissa fiskslag vid auktionerna i Göteborgs fiskhamn i huvudsaklig överensstämmelse med vissa av utredningen angivna grunder. Dessa innebära i stora drag följande. Fiskarena skulle förbinda sig att å fiskauktionerna i Göteborgs fiskhamn under tiden juli—september 1934 icke försälja torsk, kolja eller vittling under visst minimipris. Därest ett fiskparti ej uppnådde sagda pris, skulle det återtagas från auktionen och levereras till en fiskmjöls- eller konservfabrik. Fiskaren skulle för sådant fall ur en särskild fond erhålla ersättning med skillnaden mellan minimipriset och det pris, ifrågavarande fabrik betalade. Fonden skulle bildas genom bidrag av fiskarena. Det av statsmedel äskade beloppet skulle användas såsom rörelsekapital vid försöksverksamhetens igångsättande samt för bestridande av administrationskostnaderna.

Den andra av nyssnämnda framställningar, dagtecknad den 23 mars 1934, utmynnar däri, att av omförmälda anslag å 1,000,000 kronor ett belopp av 20,000 kronor skulle tilldelas aktiebolaget svenska fryserierna i Göteborg för försöks- och propagandasändningar av frusen fisk. Framställningen avser att bereda möjlighet till skapande av nya och vidgade exportmarknader för färsk fisk.

Departements-
chefen.

Kungl. Maj:t har förut i år för riksdagen framlagt särskilda förslag, avseende hjälp åt fiskare och fiskerinäringen. Sålunda har Kungl. Maj:t i proposition nr 173 begärt anslag för utlämnande av lån till sammanslutningar av fiskare för främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

samt i proposition nr 228 anhållit om bemyndigande att förordna om visst uppskov med erläggande av amortering å lån från fiskerilånefonden. Vidare har Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat avlåta proposition till riksdagen med förslag angående vissa åtgärder för främjande av fiskarens avsättning av färsk strömming. Emellertid torde läget bland fiskarna i åtskilliga fall vara sådant, att de för sin försörjning äro beroende av hjälpåtgärder av mera direkt och omedelbart verkande art än de nyss berörda. Att ett dylikt hjälpbehov föreligger bestyrkes av den utredning, som förebragts i ärendet. Såsom av yttrandena framgår kunna vissa invändningar resas mot en understödsanordning i enlighet med 1933 års fiskerikutrednings förslag. Invändningarna synas dock i förevarande situation ej böra avhålla från vidtagande av hjälpåtgärder i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, fiskerikutredningen uppdragit. Hjälpverksamheten torde, på sätt utredningen framhållit, böra bliva av allenast tillfällig beskaffenhet, vilket förhållande synes ägnat att i sin mån minska de betänkligheter, som kunna hysas mot en anordning av detta slag.

Jag vill sålunda förorda, att staten lämnar sin medverkan för utdelande av kontantunderstöd åt nödlidande fiskare. Hjälpens bör utgå endast i fall, där vederbörande för sin försörjning är i verkligt trängande behov av bistånd från det allmännas sida. Rena fattigvårdsfall böra dock ej ifrågakomma till erhållande av hjälp. Principiellt bör, såsom fiskerikutredningen föreslagit, understödet utgå allenast där nödläget kan sättas i samband med den rådande depressionen. Emellertid kunna givetvis ej sällan förekomma fall, där nödläget har sin grund i depressionen i förening med något under näringsutövandet inträffat förhållande, exempelvis felslaget fiske. Även i sådana fall bör möjligheten att utgiva understöd stå öppen. Understödet bör vidare därutinnan skilja sig från sådant understöd, vilket tilldelas såsom fattigvård, att någon återbetalningsskyldighet ej bör föreligga.

I anslutning till fiskerikutredningens förslag bör allenast den, som uteslutande eller huvudsakligen livnär sig av fiske, kunna erhålla understöd, och såsom villkor för understöds tillgodonjutande bör fordras, att vederbörande med hänsyn till sin vandel och övriga förhållanden finnes förtjänt att hjälpas på förevarande sätt. Understöd bör ej utgå för tid, under vilken åtnjutes fattigvård, hjälp enligt bestämmelserna om statlig eller statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet eller annat bistånd genom statens eller kommunens försorg.

I likhet med fiskerikutredningen anser jag, att verksamheten bör handhas av kommunerna. Dessa torde bäst känna till hjälpbehovet i de särskilda fallen. Såsom villkor för att kommun skall erhålla anslag av statsmedel till ifrågavarande understödsverksamhet synes, i anslutning till vad fiskerikutredningens majoritet föreslagit, som regel böra fordras, att kommunen själv ekonomiskt bidrager till verksamheten. Genom en sådan anordning vinnes, på sätt utredningen framhållit, viss trygghet för att möjligheten till statsanslag icke missbrukas. Bidragsskyldigheten bör avpassas efter

kommunens ekonomiska ställning. Den synes dock aldrig böra avse mer än en mindre del av det understödsbelopp, som utdelas. Den övre gränsen för nämnda skyldighet torde kunna bestämmas till 25 procent av understödsbeloppet. Undantagsvis bör statsanslag kunna beviljas utan skyldighet för kommun att själv tillskjuta medel för ändamålet.

För ernående av en enhetlig behovsprövning vid fördelningen av de medel, som från statens sida kunna komma att ställas till förfogande, torde prövningen av kommunernas anslagsäskanden böra läggas i Kungl. Maj:ts hand. Någon viss tid, inom vilken ansökningar om statsanslag skola vara ingivna, torde ej böra stadgas. Ansökningarna få upptagas till avgörande i den mån de inkomma. Ansökning torde böra, åtföljd av uppgift å de fiskare, som avses skola komma i åtnjutande av understöd, ävensom å understödets belopp, ingivas till vederbörande länsstyrelse, som med eget utlåtande översänder den till Kungl. Maj:t. Med hänsyn till den av arbetslöshetskommissionen framhållna vikten av, att dubbel hjälp ej meddelas, bör, där arbetslöshetskommitté finnes, denna höras, innan ansökningen av länsstyrelsen vidarebefordras. Då, såsom nämnts, kommunens bidragsskyldighet bör bli beroende av dess ekonomiska bärkraft, bör det åligga länsstyrelsen att i sitt utlåtande lämna erforderliga uppgifter för bedömande av denna fråga ävensom angiva, i vad mån dylik skyldighet enligt länsstyrelsens förmenande skäligen bör föreskrivas.

Kommun, som erhållit statsanslag, bör vara underkastad länsstyrelsens kontroll i fråga om anslagets användande och understödsverksamhetens bedrivande i övrigt, härutinnan inbegripet kommunens fullgörande av föreskriven skyldighet att med egna medel bidraga till verksamheten. I den utsträckning, som finnes erforderlig för genomförande av sådan kontroll, torde länsstyrelsen få verkställa granskning av kommunens räkenskaper och övriga handlingar.

I fråga om ordningen för beviljat statsanslags utbetalande till vederbörande kommun samt kommunens ansvarighet för anslagets behöriga användning torde böra gälla bestämmelser, motsvarande dem som i allmänhet pläga tillämpas vid statlig hjälpverksamhet, liknande den nu föreslagna.

Ett i anslutning till de angivna synpunkterna inom jordbruksdepartementet utarbetat förslag till kungörelse angående anslag av statsmedel för beredande av tillfälligt understöd åt fiskare torde få såsom *bilaga* fogas till statsrådsprotokollet.

Det för statens deltagande i förevarande understödsverksamhet erforderliga medelsbehovet har av fiskeriutredningen beräknats till 750,000 kronor. Jag har ej anledning till erinran häremot. Det torde få förutsättas, att det understödsbelopp, som i varje särskilt fall utdelas, blir av tämligen ringa storlek.

Såsom jag förut nämnt föreligga, utom den framställning, som i det närmast föregående behandlats, från fiskeriutredningen ytterligare två fram-

ställningar, avseende anvisande av vissa belopp för åtgärder till främjande av fiskerinäringen. Det synes ej uteslutet, att än flera förslag, värda beaktande, under den närmaste tiden inkomma. För vidtagande av de åtgärder till stöd för fiskerinäringen, som härav eller eljest kunna finnas av behovet påkallade, torde medel lämpligen böra ställas till Kungl. Maj:ts förfogande utöver dem, vilka kunna disponeras från det ordinarie reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen. Jag får tillika erinra, att Kungl. Maj:t tidigare i förekommande fall haft möjlighet att av undsättningsfondens medel bereda ersättning åt fiskare, som genom förlust av eller skada å fiskredskap eller därmed jämförliga anordningar råkat i svår belägenhet. Fondens tillgångar äro nu uttömda. Inom lantbruksstyrelsen pågår, jämlikt beslut av Kungl. Maj:t, en utredning rörande redskapsförsäkring för fiskarebefolkningen. Utredningen väntas bliva färdig senare i vår, men något förslag i ämnet till innevarande års riksdag medhinner ej. Med hänsyn härtill synas medel böra beredas, av vilka, i avvaktan på att försäkringsfrågan ordnas, ersättning som nyss nämnts kan av Kungl. Maj:t anvisas. På grund av vad sålunda anförts förordar jag, att det belopp, vilket återstår av det i årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkten 120, beräknade anslagsbeloppet å 1,000,000 kronor, sedan 750,000 kronor avsatts för den förut omförmälda understödsverksamheten,] eller således 250,000 kronor, ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för av mig här angivna ändamål.

Jag hemställer alltså, under framhållande att proposition i ärendet torde jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna avlätas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för beredande, i huvudsaklig överensstämmelse med av mig tillstyrkt förslag, av understöd åt fiskare anvisa för budgetåret 1934/1935 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 750,000 kronor;

2) för åtgärder till fiskerinäringens främjande samt beredande av ersättning åt fiskare för förlust av eller skada å fiskredskap anvisa för budgetåret 1934/1935 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.

Förslag

till

kungörelse angående anslag av statsmedel för beredande av tillfälligt understöd åt fiskare.

Häriigenom förordnas som följer:

1 §.

Kommun må, i den mån tillgängliga medel därtill förslå, kunna enligt bestämmelserna i denna kungörelse erhålla anslag av statsmedel att användas för utlämnande av tillfälligt understöd utan återbetalningsskyldighet åt fiskare, som på grund¹ av fiskerinäringens nuvarande tryckta läge, enbart eller i förening med andra med utövandet av nämnda näring sammanhängande omständigheter, råkat i ekonomiska svårigheter och för sin försörjning befinner sig i trängande behov av bistånd.

2 §.

Statsanslag utgår allenast för understöd åt fiskare, som helt eller huvudsakligen livnär sig av fiske och som kan antagas hava själv gjort vad på honom skäligen ankommit för övervinnande av svårigheterna samt i övrigt finnes förtjänt av bistånd.

Sådant understöd må ej avse tid, under vilken hjälp av stat eller kommun i annan ordning erhålles.

3 §.

Kommun, som önskar erhålla statsanslag, har att därom till länsstyrelsen inkomma med till Kungl. Maj:t ställd ansökan. Vid ansökan skall fogas uppgift å de fiskare, som avses skola komma i åtnjutande av understöd, samt det belopp, varje fiskare anses böra tilldelas.

Det åligger länsstyrelsen att, sedan ansökan om statsanslag inkommit, så snart ske kan, efter hörande av vederbörande arbetslöshetskommitté, med eget utlåtande överlämna ansökningen till Kungl. Maj:t. Länsstyrelsen skall därvid särskilt angiva, i vad mån kommunen med hänsyn till sin ekonomiska ställning är i behov av statsanslag för utlämnande av understöd, som i denna kungörelse avses.

4 §.

Kungl. Maj:t äger såsom villkor för statsanslags tillgodonjutande föreskriva, att kommunen skall med egna medel bidraga till understödsverksamheten med visst, efter kommunens ekonomiska ställning avpassat belopp,

högst motsvarande 25 procent av det belopp, som i understöd enligt denna kungörelse utlämnas åt fiskare inom kommunen. Då särskilda skäl därtill föranleda, må kommun undantagsvis kunna befrias från bidragsskyldighet.

5 §.

Beviljat statsanslag må under det år, för vilket anslaget beviljats, av kommunen på en gång eller i skilda delar lyftas i statskontoret mot förbindelse, som statskontoret godkänner, innefattande åtagande för kommunen att dels använda erhållet statsanslag för utlämnande av understöd enligt bestämmelserna i denna kungörelse, dels med egna medel bidra till understödsverksamheten, i den utsträckning, som kan hava föreskrivits vid anslagets beviljande, dels ock till statskontoret eller order återbetala statsanslaget eller del därav under de förutsättningar och i den ordning, som stadgas i 6 och 7 §§.

6 §.

Vad av anvisat statsanslag icke vid utgången av det år, för vilket anslaget beviljats, blivit till understöd disponerat, må ej därefter av kommunen disponeras och skall, om det lyftats, återbetalas till statskontoret före utgången av mars månad nästföljande år, allt så framt ej Kungl. Maj:t på ansökan, som före januari månad sistnämnda år ingives av kommunen, medgiver rätt till dylik disposition under ytterligare ett år.

7 §.

Har kommun använt statsanslagsbelopp i strid mot gällande bestämmelser eller brutit i de villkor, som uppställts för anslagets tillgodonjutande, vare kommunen pliktig att, om Kungl. Maj:t så förordnar, omedelbart inbetala sådant belopp till statskontoret.

8 §.

Kommun, som erhållit statsanslag, skall i avseende å understödsverksamhetens bedrivande stå under uppsikt och kontroll av länsstyrelsen. Ärligen före januari månads utgång skall sådan kommun till länsstyrelsen avgiva redogörelse över verksamheten under nästföregående kalenderår.

Det åligger länsstyrelsen att efter granskning av sålunda erhållna redogörelser senast den 1 mars meddela statskontoret erforderliga uppgifter angående de belopp, en var kommun, som tilldelats statsanslag, har att jämlikt 6 § inbetala till statskontoret.

Denna kungörelse träder i kraft den